

Araştırma Makalesi/Research Article**Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Anı Yazma Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi**Erol DURAN ¹, Mehmet SOYUÇOK ²

¹ Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi ABD, erol.duran@usak.edu.tr,

² Doktora Öğrencisi, Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi ABD mehmetsoyucok@gmail.com,

Anahtar Kelimeleri

Anı, yazma, beceri, ölçek, değerlendirme

Key Words

Memoir, writing, skill, scale, evaluation

Sorumlu yazar/Corresponding Author

Mehmet Soyucok, Doktora Öğrencisi,
Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türkçe Eğitimi ABD

Email: mehmetsoyucok@gmail.com,

Geliş/Received: 11.01.2020

Kabul/Accepted : 18.04.2020

Öz

Bu çalışmada ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin anı yazma beceri düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın yöntemi, betimsel taramadır. Çalışma kapsamında gerekli geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Çalışma grubunu Uşak'ın bir ilçesinde 8. sınıfta öğrenim gören yüz öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada öncelikle anı yazma ürününü değerlendirmeye yönelik ölçme aracı geliştirilmiş ve bu ölçme aracı ile ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin anı yazma beceri düzeyleri taranmıştır. Uygulanan anı yazma etkinliğiyle, çalışma grubunun anı yazma başarısı bulunmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin en başarılı olduğu ölçek maddesi "Kahraman anlatıcı söz konusudur." maddesi; en başarısız oldukları ölçek maddesi ise "İmla kurallarına uyar." maddesidir. Genel olarak öğrencilerin anı yazma becerilerinin orta seviyede olduğu görülmüştür. Sonuç olarak öğrencilerin anı türü hakkında gerekli bilgi ve becerilere sahip oldukları, araştırmacılar tarafından yapılan gözlemlere göre de anı yazma etkinliklerine gönüllü olarak katıldıkları ve bu konuda istekli oldukları söylenebilir. Bu bakımdan anıdan öğrencilerin hem yazma becerisini hem de üst düzey düşünme becerilerini geliştirmede yararlanılabilir.

Determining Memoir Writing Skill Levels of Secondary School 8th Graders**Abstract**

The aim of this study is to determine memoir writing skill levels of secondary school 8th graders. The method of study is descriptive review. Necessary validity and reliability studies were carried out within the scope of the study. The study group consists of one hundred 8th grade students in a district of Uşak. In this research, first of all, a measurement scale for evaluating the memoir writing product was developed and the memoir writing skill levels of 8th grade students were scanned with this measurement scale. With the activity of writing memoir, writing memoir success of the study group was found. According to the results of the study, the most successful item of the scale is "The narrator is the protagonist"; the scale item that the students fail the most is "He/She follows the spelling rules." In general, it was observed that students' memoir writing skills were at an intermediate level. As a result, it can be said that the students have the necessary knowledge and skills about memoir, and they voluntarily and willingly participate in the memoir-writing activities according to the researchers. In this respect, the memoir can be used to improve students' writing skills and higher-order thinking skills.

1. GİRİŞ**Önerilen Atıf / Suggested Citation:**

Duran, E. & Soyucok, M. (2020). Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Anı Yazma Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 45-55

Anı yazmak, bireyin tarihe kendi yaşantısı ile ilgili not düşmesidir. Bireylerin kendilerini tanımaları için içsel düşünmeye ihtiyaçları vardır. Anı yazmak, içsel düşünmeye ve kendini tanımaya destek sağlayan önemli faaliyetlerdendir. Çünkü bireyler, anı yazarken o an yaşadıkları olayı, olayla ilgili düşüncelerini, duygularını, tepkilerini tekrar tekrar gözden geçirirler; iç görü kazanırlar. Ayrıca anı yazarken zihinsel süreçleri (değerlendirme, yansıtıcı düşünme, empatik düşünme vb.) kullanma becerileri gelişir. Anılar, aynı zamanda önemli bir kültür aktarımı aracıdır. Toplumun yazma kültürünün gelişmesi için bireylerin genelde yazmayı özelden ise anı yazmayı ihmal etmemeleri gerekir (Braun ve Ceumpler, 2004, 59; Ifrim, 2014, 2; Lim, 2003, 240, Raab, 2014, 2).

Araştırmacıların gözlemlerine göre ortaokulda öğrenciler diğer türlerde yazma faaliyetlerine nazaran anı yazmayı daha çok tercih etmektedirler. Bu durum;

- Anı yazmanın diğer yazma türleri kadar zor olmamasına,
- Yaratıcılık gerektirmemesine,
- Kişinin deneyimlediği olayları kolayca aktarmasına fırsat vermesine,
- Kişinin kendi yaşantısına dönük anıları yazmaya istekli olmasına bağlanabilir.

Ortaokul öğrencilerinin anı yazmaya daha istekli oluşlarını Türkçe öğretmenlerinin bir fırsat olarak görmeleri beklenir. Öğrencilerin yazma etkinliklerinde anı yazmayı sıklıkla kullanmaları, onların yazma becerilerinin gelişimine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anı; yazarının deneyimlediği, şahit olduğu, gözlemlediği olayları, durumları anlattığı gerçek (Couser, 2011, 15), kişisel değerlendirmeler ve yorumlardır (Özen, 2018, 67). Anı, geçmişe dönüktür, geçmişte yaşanan bir olayın anlatılmasına ve bu yolla kaydedilmesine dayanır (Çandır, 2001, 54; Larson, 2007, 19; Goldberg, 2008, xvii). Anı, eski ve köklü bir edebî türdür (Kirby ve Kirby, 2010, 22). Anının bu yönü, Bilge Uluğlar (2006: 7) tarafından şu şekilde açıklanmıştır:

“Hatıra türünün ilk örnekleri Batı edebiyatında verilmiştir. Türe ait en eski belgeler ilk çağ yazarlarından Ksenophon adlı bir tarihçiye aittir. Romalıların da hatıra türünün gelişiminde etkisi olmuştur. Roma İmparatoru Julius Sezar ‘savunmasız milletleri yok etmeye çalışıyor’ iddiası üzerine kendini savunmak amacıyla Gallia Savaşı adlı hatırasını kaleme almıştır.”

Anıda üzerinden zaman geçen olaylar akılda kaldığı şekilde ifade edilir. Bu da bazen yanlış hatırlamalara, yanlış hatırlamalara sebep olabilir (O’Brien, 1998, 113; Steinberg, 1999, 114). Çünkü zaman geçtikçe detaylar belirsizleşir (Schwartz, 1998, 35). Fakat anı yazarken dürüst olunmalıdır, gerçekleri olduğundan farklı yazmak hem anının değerini düşürecek hem de okuyanları yanıltacaktır (Barrington, 2007, 110). Bunun yanında bazen aynı olayların farklı anılarda farklı şekillerde işlendiği görülebilmektedir. Bu normal bir durumdur çünkü farklı yazarlar olaylara farklı açıdan bakabilir (Holmgren, 2003 xi). Fakat bu durumda dahi mekân, zaman, kişiler vs. bakımından dürüst olunmalıdır. Ayrıca anı yazmak bir intikam alma aracı olarak değerlendirilmemelidir (Thomas, 2008, 1).

Anı yazarken kullanılan dil ve ifade, sosyal bağlama ve zamana uygun olmalıdır (Suberman, 2005, 14). Örneğin 40 yıl önceki bir anının bugünün güncel ifadeleriyle anlatılması hem inandırıcılığı zayıflatacak hem de anlatımdaki doğallığı bozacaktır. Anı, yazarın hayata bakış açısını ortaya koyabilmesinin yanı sıra iyi bir yazının taşınması gereken bütün özellikleri taşınmalıdır (Armstrong, 2006, 240; Cantú, 2012, 341). Hem okuma hem de yazma açısından faydalı bir tür olan anı, yazıldığı dönem hakkında okuyucularına bilgi verir ve adeta bir tarihî

vesika işlevi görür (Fass, 2006, 116). Aynı zamanda anı, yazarın kişisel gerçekliğini yansıtması bakımından onun kişiliği ile ilgili ipuçları sunar (Ifrim, 2014, 2; Karabela-Şermet, 2014, 621; Norton, 2008, xiv; Richardson, 2002, 414). Anıları paylaşmak insanları yakınlaştırır (Gibney, 2012, 244). Anı okumak ve yazmak kişiye yaratıcılık (Lim, 2003, 240), iç görü geliştirme yeteneği (Simons, 2008, 1) ve hayat deneyimi (Mack, 2014, 59) kazandırır.

Türk Edebiyatında ise anı uzun süre seyahatname gibi eserlerin içinde yer almış ve bağımsız bir tür olarak ancak Tanzimat Döneminde ortaya çıkmıştır (Kuruloğlu, 2019, 151). Anı, genellikle günlük ve otobiyografiyle karıştırılmaktadır. Hâlbuki bu üç tür arasında önemli farklılıklar vardır. Otobiyografi, bütün hayatı ele alırken anı belli bir kesiti ele alır. “Otobiyografi, hayatın hikâyesi; anı, hayattan bir hikâyedir.” (Barrington, 2007: 109). Günlük ise yazarın gün içinde yaşadıklarının günü gününe kaydedilmesine dayanır. Hanılçe (2008: 147) tarafından bu fark şu şekilde açıklanmıştır:

“Hatırat bir bakıma hayat tecrübelerinin ve intibalarının bakiyelerinin sonradan tespiti ve bu yönüyle günlüklerden ayrılmaktadır. Günlük, günün tespiti ya da fotoğrafıysa, hatırat bütün bir hayatın veya bir safhanın, bir tarafının hafızadaki kalıntılarının sonradan çekilmiş fotoğrafıdır. Hatırat kişinin kendi hayat anlayışı ve zihniyet yapısından geçerek kâğıda yansımış bir tasvirdir.”

Öğretmenler, Türkçe Öğretim Programına göre Türkçe öğretimi yaptıkları için eğitim öğretimi süreçlerinde anı yazma etkinlikleri yapmak zorundadırlar. Türkçe Öğretim Programında anı yazmaya doğrudan katkı sağlayan kazanımlar şunlardır (MEB, 2018):

Tablo 1. Türkçe Öğretim Programında (2018) Anı Yazmaya İlişkin Kazanımlar

Sınıf	Kazanım	Açıklama
3	Kısa metinler yazar.	<i>Mektup ve/veya anı yazdırılır.</i>
7	Kısa metinler yazar.	<i>Haber metni ve/veya anı yazmaya teşvik edilir.</i>
8	Kısa metinler yazar.	<i>Haber metni, günlük ve anı yazmaya teşvik edilir.</i>

Türkçe Öğretim programı incelendiğinde, 3., 7. ve 8. sınıflarda anı yazma eğitiminin verildiği görülmektedir (Tablo 1). Programda kazanımlara rastlanılmasına rağmen bu kazanımların nasıl değerlendirilmesi gerektiği ile ilgili yeterli açıklamaya ulaşılamamıştır. Değerlendirme olmadan becerinin ne düzeyde geliştiğini belirlemek zordur. Öğretmenlerin, öğrencilerin yazdıkları anıları değerlendirmesi ve onlara düzeltici dönütler vermesi, anı yazma öğretiminin önemli bir aşamasıdır.

Yazma becerisinin öğretilmesi kadar değerlendirilmesi de önemlidir. Öğretmenler eskiden genellikle kendi görüşlerine göre değerlendirme yaparken (Gray, 1975, 248) artık ölçekler kullanılmaktadır. Bu sayede hem keyfilğin önüne geçilmekte hem öğrenci kendinden bekleneni bilmekte hem de öğretmene rehberlik sağlanmaktadır. Yazmanın değerlendirilmesinde amaç, bir puan vermekten ziyade öğrencinin yazma becerisinin geliştirilmesidir. Diğer bir deyişle değerlendirme son aşama veya amaç değil bir araçtır.

Günümüzde okullarda, öğrencilerin yazma becerisinin gelişiminin izlenmesinde, süreç odaklı bir ölçme değerlendirme yaklaşımı benimsenmiştir. Bu nedenle sık sık yazma uygulamaları yaptırılmalı ve alternatif ölçme yöntemlerine yer verilmelidir. Öğrencinin yanlışları konusunda öğrenciye geri bildirim verilmeli ve öğrencinin yanlışları üzerinde olduğu kadar doğruları üzerinde de durulmalıdır. Bu sayede hem öğrencinin özgüveni artacak hem de motivasyon sağlanarak yazılı ifade becerisinin gelişimi sağlanacaktır.

Alan yazın incelendiğinde yazma becerisinin değerlendirilmesinde kullanılabilecek çok sayıda ölçme aracı geliştirildiği görülmektedir (Savaş, 2013; Göçer, 2018; Duran ve Yılmaz, 2019). Ancak anı yazmayı değerlendirmeye dönük bir ölçme aracına rastlanamamıştır. Yazmanın değerlendirilmesinde bilgilendirici veya kurgusal metinler için olmak üzere iki tür ölçek kullanılmakla birlikte bu sınıflamanın ne kadar yeterli olduğu tartışmaya açık bir konudur. Söz gelimi tamamen öğrencinin hayal gücüne dayanan fablla, gerçeklere dayalı bir tür olan anının aynı ölçekle ve aynı bakış açısıyla değerlendirilmesi doğru sonuçlar vermeyebilir. Çünkü bu iki türün mantığı, içeriği ve nitelikleri farklıdır. Bu bakış açısından hareketle bu çalışmada anı yazma türünün değerlendirilmesine yönelik bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Bu yönüyle araştırmanın alan yazındaki eksikliği doldurması ve Türkçe eğitimine katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu araştırma, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin anı yazma becerilerinin değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda şu alt problemlere cevap aranmıştır:

- Ortaokul öğrencilerinin anı yazma ürünlerini değerlendirmeye dönük bir ölçme aracı nasıl olmalıdır?”
- Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin anı yazma beceri düzeyleri nasıldır?

2. YÖNTEM

Bu kısımda, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracının geliştirilmesi, veri toplama süreci, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ve veri analizi hakkındaki bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma tarama modelinde olup çalışmada betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Nicel model, bir ölçekle ölçülebilen değişkenler üzerine odaklanır ve verileri sayısal olarak tanımlamaya olanak sağlar (Creswell, 2017, 13). Betimsel taramada ise var olan durum hakkında ayrıntılarıyla bilgi verilmeye çalışılır, sadece var olan durum tespit edilir ve düzeltme çabası yoktur (Baştürk, 2014, 59). Bu çalışmada anı yazma ürününü değerlendirmeye yönelik ölçme aracı geliştirilmiş ve bu ölçme aracı ile ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin anı yazma beceri düzeyleri taranmıştır. Bu sebeplerden dolayı bu çalışma nicel modelde betimsel desene kurgulanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Uşak ilinin bir ilçesinde ortaokul 8. sınıfa devam eden 100 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler, sosyo-ekonomik bakımdan orta düzeyde olan bir ilçede yaşamakta olup ailelerinin çoğunluğu esnaf ve memurdur. Öğrenciler, ortalama başarı düzeylerine sahip olup çalışma yapılan okul disiplin açısından sorunsuzdur. Çalışma grubundaki öğrencilerin başarı durumları ve veli meslekleri tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Çalışma Grubu Hakkında Bilgiler

Başarı Durumu	Sayı	Veli Mesleği	Sayı
---------------	------	--------------	------

Zayıf	5	Memur	9
Geçer	15	Esnaf	41
Orta	31	İşçi	25
İyi	42	Serbest	15
Pekiyi	7	Diğer	10
Toplam	100		100

2.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Veri toplama aracının geliştirilmesi dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Sözü edilen bu aşamalar aşağıda sırayla verilmiştir.

Birinci Aşama: Literatür Taraması

“Anı Yazma Ürünü Değerlendirme Formu”nu geliştirmek amacıyla alan yazın taraması yapılmış; 102 makale, 25 kitap ve 10 Türkçe öğretim programı incelenmiştir. Tarama sonucunda 33 aday maddeden oluşan bir ölçek oluşturulmuştur.

İkinci Aşama: Uzman Görüşü Alma

Aday maddeler oluşturulduktan sonra Türkçe öğretmenleri, yazma alanında çalışan akademisyenler ve ölçme değerlendirme uzmanlarından uzman görüşü alınmıştır. Gelen uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacılar tarafından maddelerde gerekli düzenlemeler yapılmış, en az 3 uzman tarafından uygun bulunmayan maddeler çıkarılmış, eksik olduğu söylenen maddeler ise eklenmiştir.

Üçüncü Aşama: Dil ve Anlatım Bakımından İnceleme

Ölçek maddeleri, Türkçeye uygunluk ve anlaşılabilirlik bakımından iki uzman Türkçe öğretmeni tarafından incelenmiş ve uzman görüşü alındıktan sonra diğer aşamaya geçilmiştir.

Dördüncü aşama: Pilot Uygulama

20 kişilik bir öğrenci grubuna 40 dakika süre verilerek anı yazdırılmış ve yazılar üç alan uzmanınca değerlendirilmiştir. Puan olarak, üç alan uzmanının verdikleri puanların aritmetik ortalaması kabul edilmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın veri toplama sürecine iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Sözü edilen aşamalar aşağıda sırayla verilmiştir.

Birinci aşama: Uygulama

100 öğrenciye 40 dakika süre verilerek serbest konulu anı yazdırılmıştır. Uygulama süresi olarak 1 ders saati (40 dakika) belirlenmiştir. Uygulamadan kaynaklı ortaya çıkabilecek güvenlik hataları için önlem alınmıştır.

İkinci aşama: Değerlendirme

Geliştirilen form ile öğrencilerin anı türündeki yazıları üç alan uzmanınca değerlendirilmiştir. Madde bazında aritmetik ortalamalar hesaplanmıştır.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Yetkinlik: Çalışmayı yürüten iki araştırmacıdan biri, yazma alanında da araştırmalar yapan 20 senelik bir akademisyendir ve 9 yıllık öğretmenlik deneyimine sahiptir. Diğer araştırmacı ise 8 yıllık öğretmenlik deneyimine sahip Türkçe öğretmendir ve doktora öğrenimine devam etmektedir.

Uzman Görüşü: Araştırmanın ölçek maddeleri oluşturulurken, düzenlenirken, değerlendirme yapılırken kısaca her aşamasında uzman görüşüne başvurulmuştur.

Detaylı Raporlaştırma: Veri toplama süreci ayrıntılı şekilde anlatılmıştır.

Değerlendirmede Çeşitlilik: Yazıları değerlendirme sürecinde 3 alan uzmanı görev almış ve verilen 3 puanın ortalaması alınarak nihai puanlar hesaplanmıştır.

Kapsam ve Yapı Geçerliliği: Kapsam ve yapı geçerliliği için ise 5 alan uzmanının görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda ölçeğin anı türü ile ilgili kazanımları kapsadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.6. Veri Analizi

Araştırmanın ikinci alt problemi için elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiş ve ölçek maddelerinin aritmetik ortalamaları elde edilmiştir. Betimsel analiz yaklaşımına göre “Elde edilen veriler, daha önceden belirlenen kavramsal çerçeve veya temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir” (Sözbilir, 2009: 4).

3. BULGULAR ve YORUMLAR

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Anı yazma ürünlerini değerlendirme aracı geliştirmek için öncelikle literatür taraması yapılmış ve 33 aday maddeden oluşan bir ölçek taslağı ortaya koyulmuştur. Bu maddeler uzman görüşüne sunulmuş ve gelen görüşler üzerine 3 boyut ve 20 maddeden oluşan bir taslak ölçek ortaya çıkmıştır. Ayrıca uzman görüşleri doğrultusunda ölçekteki her maddenin eşit puana sahip olması kararlaştırılmıştır. Bu ölçeğin kapsam ve yapı geçerliliği için ise 5 alan uzmanının onayı alınmıştır.

Bu 20 maddelik ölçek 20 öğrenciye uygulanmış ve gelen yazılar 3 alan uzmanınca değerlendirilmiştir. Elde edilen verilere göre ölçek maddelerinde herhangi bir çıkarma veya ekleme işlemi yapılmasına gerek olmadığı görüşünde mutabık kalınmıştır. Uygulamalardan elde edilen sonuçlar doğrultusunda yine uzmanların görüşü alınmış ve puanların ortalama düzeyde olduğu; buradan yola çıkılarak da maddelerin ölçülmek istenen özellikleri ölçebildiği görüşüne varılmıştır. Ölçekteki maddelerden sadece “Kahraman anlatıcı söz konusudur.” maddesi hemen hemen tam puan almış ve ölçeğin bu maddesinin iyi çalışmadığı sonucuna varılmışsa da ilgili madde anı türünün olmazsa olmaz bir özelliği olduğu için ölçekte kalmasına karar verilmiştir. Karar, uzman görüşüyle de desteklenmiştir. Ayrıca madde puanlarında da uzman görüşüne başvurulmuş, uygulama ve hesaplama kolaylığı sağlamak adına ve her niteliğin önemli olduğundan hareketli hepsinin 1 ve 5 puanları arasında değerlendirilmesine karar verilmiştir. Böylece “Anı Türü Yazma Ürünlerini Değerlendirme Ölçeği”ne son hali verilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Anı Türü Yazma Ürünlerini Değerlendirme Ölçeği

Boyut	Ölçüt	5	4	3	2	1
Biçim Özellikleri	Kâğıdın sağ ve sol kısımlarından uygun boşluklar bırakır.					
	Satırları kaydırmadan yazar.					
	Okunaklı bir yazı ile yazar.					
	Paragraf ve satırlar arası uygun boşluklar bırakır.					
	Anının genel içeriğini kapsayan bir başlık bulur.					
	Konuyu sınırlandırır.					

Dil ve Anlatım	<p>Türkçenin zenginliklerine yer verir.</p> <p>Gereksiz tekrarlara düşmez.</p> <p>Kelimeleri doğru yerde ve anlamda kullanır.</p> <p>Paragraflar kendi içinde anlam bütünlüğü taşır.</p> <p>Olayları kendi açısından tahlil ederek anlatır.</p> <p>Hikâye unsurlarına yer verir.</p> <p>Canlı betimlemeler yapar.</p> <p>Olaylar kronolojik sıra ile anlatır.</p> <p>Kahraman anlatıcı söz konusudur.</p> <p>Anlatılan olay ile anının yazılışı arasında zaman farkı olduğunu hissettirir.</p> <p>Olayın geçtiği sosyal bağlam hakkında da bilgi verir.</p> <p>Samimi bir üslup kullanır.</p>
İmla ve Noktalama	<p>Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun şekilde kullanır.</p> <p>İmla kurallarına uyar.</p>

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ölçeğe son hâli verildikten sonra ikinci alt problemi cevaplamak amacıyla öğrencilere uygulama yaptırılmıştır. Toplam 100 öğrenciye anı yazdırılmış, 2 öğrencinin yazısı/ okunamadığı için değerlendirmeye alınmamıştır. Toplam 98 öğrencinin yazıları değerlendirilmiş ve aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır.

Tablo 4. Çalışma Grubunun Değerlendirme Ölçeğinden Aldıkları Puanlar

Boyut	Ölçüt	Ortalamalar
	Kâğıdın sağ ve sol kısımlarından uygun boşluklar bırakır.	2,61
	Satırları kaydırmadan yazar.	3,05
	Okunaklı bir yazı ile yazar.	3,58
Biçim Özellikleri	Paragraf ve satırlar arası uygun boşluklar bırakır.	3,16
	Anının genel içeriğini kapsayıcı bir başlık bulur.	3,75
	Konuyu sınırlandırır.	4,08
	Türkçenin zenginliklerine yer verir.	3,18

	Gereksiz tekrarlara düşmez.	3,4
	Kelimeleri doğru yerde ve anlamda kullanır.	3,46
	Paragraflar kendi içinde anlam bütünlüğü taşır.	3,22
	Olayları kendi açısından tahlil ederek anlatır.	3,21
Dil ve Anlatım	Hikâye unsurlarına yer verir.	3,3
	Canlı betimlemeler yapar.	3,05
	Olaylar kronolojik sıra ile anlatır.	4,09
	Kahraman anlatıcı söz konusudur.	4,89
	Anlatılan olay ile anının yazılışı arasında zaman farkı olduğunu hissettirir.	3,95
	Olayın geçtiği sosyal bağlam hakkında da bilgi verir.	3,29
	Samimi bir üslup kullanır.	3,65
		Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun şekilde kullanır.
İmla ve Noktalama	İmla kurallarına uyar.	2,48
Ortalama		3,42

Öğrencilerin en çok puanı, “Kahraman anlatıcı söz konusudur.” maddesinden; en düşük puanı ise “İmla kurallarına uyar.” maddesinden aldığı görülmektedir. Ayrıca 3 alan uzmanının verdikleri ortalama puanlar değerlendirildiğinde (U1: 3,40; U2: 3,41; U3: 3,45) puanlayıcı güvenilirliğinin varlığından da bahsetmek mümkündür.

Öğrencilerin aldıkları en yüksek puanın ölçeğin kahraman anlatıcı ile ilgili maddesinden almaları, anı türünün temel niteliğinin kavrandığını göstermektedir. En düşük puan alınan imlâ kuralları ile ilgili madde ise imlâ noktalama öğretiminde başarısız olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Öte yandan kâğıt düzeni ile ilgili ölçeklerde alınan düşük puanlar (M1: 2,61; M2: 3,05) alıştırma eksikliğinin bir göstergesi olabileceği gibi, genelde ekrana yazan ve bilgisayarların otomatik biçimlendirme imkânlarından faydalanan Z kuşağının niteliklerine de bağlanabilir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Literatür incelendiğinde doğrudan öğrencilerin anı yazma becerisini ölçen bir çalışma bulunamadığından araştırma sonuçları için tartışma yapılamamıştır. Genel olarak elde edilen verilere bakıldığında öğrencilerin anı yazma konusunda ortalama başarı düzeyinde oldukları söylenebilir. Tek tek maddelere bakıldığında öğrencilerin başlık koymada ve imlaya uygun yazmada zorlandıkları görülmektedir. Bahsedilen özellikler genel olarak yazma becerisiyle alakalı olduğu için bu durum öğrencilerin anı yazmadan ziyade yazma becerisinde zorluk yaşadıklarını göstermektedir. Kahraman anlatıcı ile ilgili maddede öğrencilerin çok başarılı olması, anı türünün temel özelliklerinin öğrenciler tarafından kavrandığını göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin etkinliğe gönüllü olarak katıldığı ve anı yazma noktasında dış bir etken olmadan motive oldukları gözlemlenmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin anı türü hakkında gerekli

bilgi ve becerilere sahip oldukları, araştırmacılar tarafından yapılan gözlemlere göre de anı yazma etkinliklerine gönüllü olarak katıldıkları ve bu konuda istekli oldukları söylenebilir. Bu bakımdan anıdan öğrencilerin hem yazma becerisini hem de üst düzey düşünme becerilerini geliştirmede yararlanılabilir. Çünkü anı, olayların farklı yönlerini derinlemesine bir bakış açısıyla ele aldığı için hem üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesini sağlar (Braun ve Crumpler, 2004, 59; Raab, 2014, 2) hem de bir yazma egzersizi sağladığı için yazma becerisinin gelişiminde pozitif rol oynar. Ayrıca anı yoluyla öğrencilere empati gibi duyuşsal yeterlilikler ve özgüven kazandırılabilir.

Araştırma sonuçlarından hareketle öğretmen ve araştırmacılara aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Daha sağlıklı ölçümler yapabilmek için her yazı türüne ve sınıf seviyesine göre değerlendirme ölçekleri geliştirilmelidir.
2. Ders içinde anı yazma etkinliklerine daha çok yer verilmelidir.
3. Okuma ve yazmada başarısız veya ilgisiz olan öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırmada ve bu öğrencilerin okuma yazma becerisini geliştirmede anı türünden yararlanılmalıdır.
4. Yazma eğitimine daha fazla zaman ayrılmalı ve çok sayıda etkinlik yaptırılmalıdır.
5. Yazma eğitiminde imlaya ve başlık koymaya zaman ayrılmalıdır.
6. Değerler eğitiminde anı türündeki eserlerden yararlanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Armstrong, L. A. (2006). *The ecology of identity: Memoir and the construction of narrative* (Doctoral dissertation), University of British Columbia, Kanada.
- Barrington, J. (2007). *Writing the memoir*. Creative writing. The handbook of creativity writing içinde s. 109-116. (Ed: Steven Earnshaw). Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Baştürk, R. (2014). *Deneme modelleri*. Bilimsel araştırma yöntemleri içinde s. 31-53 (Ed.:A. Tanrıoğen). Ankara: Anı.
- Bilge Uluğlar, E. (2006). *1918-1928 yılları arası Türk edebiyatında hatıra türü*. (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Braun Jr, J. A. & Crumpler, T. P. (2004). The social memoir: An analysis of developing reflective ability in a pre-service methods course. *Teaching and Teacher Education*, 20(1), 59-75.
- Cantú, N. E. (2012). *Memoir, autobiography, testimonio*. (<https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9780203097199.ch29>). (Eriřim Tarihi:14.09.2019).
- Cline, S. & Angier, C. (2010). *The Arvonbook of life writing: Writing biography, autobiography and memoir*. London: Methuen Drama.
- Couser, G. T. (2011). *Memoir: An introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Creswell, J.W. (2017). *Araştırma deseni* (Çev Ed. S. B.Demir). Ankara: Eđiten Kitap.

- Çandır, M. (2001). Türk edebiyatında hâtıra türü ve Samet Ağaoğlu'nun hâtıra kitapları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(9), 53-82.
- Duran, E. & Yılmaz, A. (2019). The evaluation of the fourth grades' writing story skill. *International Online Journal of Educational Sciences*, 11(3), 194-206.
- Fass, P. S. (2006). The memoir problem. *Reviews in American History*, 34(1), 107-123.
- Gibney, T. (2012). Teaching memoir in the elementary school classroom: A genre study approach. *The Reading Teacher*, 66(3), 243-253.
- Goldberg, N. (2008). *Old friend from far away: The practice of writing memoir*. Simon and Schuster. New York: Free News.
- Göçer, A. (2018). *Türkçe eğitiminde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem.
- Gray, W. S. (1975). *Okuma ve yazma öğretimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Hanılçe, M. (2008). II. meşrutiyet dönemine dair hatırat bibliyografyası denemesi. *Bilig*, 47, 147-166.
- Hemley, R. (2012). *A field guide for immersion writing: memoir, journalism, and travel*. Athens: University of Georgia Press.
- Holmgren, B. (Ed.). (2003). *The Russian memoir: history and literature*. Northwestern: Northwestern University Press.
- Ifrim, N. D. (2014). History and identity in post-totalitarian memoir writing in Romanian. *CLCWeb: Comparative Literature and Culture*, 16(1), 2-20.
- Karabela Şermet, S. (2014). Gizli anılarda saklı kültürler; hayat ve hatıratım'da Sinop. *Electronic Turkish Studies*, 9(6), 621-637.
- Kirby, D. L. & Kirby, D. (2007). *New directions in teaching memoir: A studio workshop approach*. Portsmouth: Heinemann.
- Kirby, D. L. & Kirby, D. (2010). Contemporary memoir: A 21st-century genre ideal for teens. *English Journal*, 99(4), 22-29.
- Kuruloğlu, F. (2019). Sabık Milli Müdafaa ve Münakalat Vekili Hasan Şemi Ergin'in hatırat ve günlüğünde 27 Mayıs'a giden sürecin yansımaları. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 15(29), 149-173.
- Larson, T. (2007). *The memoir and the memoirist: Reading and writing personal narrative*. Ohio: Ohio University Press.
- Lim, S. G. L. (2003). Embodied memory and memoir. *Biography*, (26)3, 442-444
- Mack, N. (2014). *Critical memoir and identity formation: Being, belonging, becoming*. Ohio: English Language and Literatures Faculty Publications.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (1,2,3,4,5,6,7,8. Sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Norton, L. D. (2008). *Shimmering images: A handy little guide to writing memoir*. St. Martin's Griffin.
- O'Brien, S. (1998). A short reflection on teaching memoir and oral history. *The Oral History Review*, 25(1/2), 113-117.

- Özen, İ. (2018). Hatıralar ne kadar doğru söyler. *Türk Dili, Eylül 2018* (801), 67-73.
- Raab, D. (2014). Creative transcendence: Memoir writing for transformation and empowerment. *The Journal*, 46(2), 187-207.
- Richardson, L. (2002). Writing sociology. *Cultural Studies Critical Methodologies*, 2(3), 414-422.
- Savaş, H. (2013). *A study on the evaluation and the development of computerized essays coring rubrics in terms of reliability and validity* (Master's thesis). Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Schwartz, M. (1998). Memoir? Fiction? Where's the line?. *Creative Nonfiction*, 10, 35-41.
- Simmons, S. R. (2008). Knowing our place and time: Memoir as pedagogy. *Journal of Natural Resources and Life Sciences Education*, 37(1), 1-7.
- Sözbilir, M. (2009). Nitel veri analizi. Retrived from <http://fenitay.files.wordpress.com/2009/02/1112-nitel-arac59ftc4b1rmada-veri-analizi>, Pdf on, 17, 06. 2014.
- Steinberg, M. (1999). Writing literary memoir: are we obliged to tell the real truth?. *Fourth Genre: Explorations in Nonfiction*, 1(1), 142-147.
- Suberman, S. (2005). The art of memoir. *South Atlantic Review*, 70(2), 11-19.
- Thomas, A. (2008). *Thinking about memoir* (Vol. 1). New York: Sterling Publishing Company, Inc..